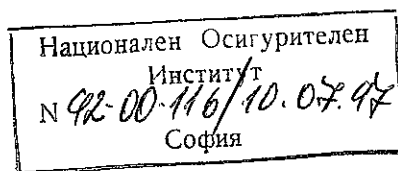

21

ДО

8/к.з. 6/97
11.07.1997

КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Г-н Ангел Ангелов
12.07.97

СТАНОВИЩЕ

от НАЦИОНАЛНИЯ ОСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ

ОТНОСНО: искането на главния прокурор на
Република България за установяване
противоконституционността на
чл. 50, ал. 1 и 2 от Закона за пенсиите

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДА
КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,**

Република България е подписала и ратифицирала Конвенция N 35 от 1933 г. на Международната организация на труда относно осигуровката старост /индустрия и гр./. Конвенцията е в сила за България от 29 декември 1950 г. и последното ѝ обнародване е в ДВ, бр. 44 от 1997 г.

На основание чл. 5, ал. 4 от Конституцията на Република България Конвенция N 35 на МОТ от 1933 г. е част от вътрешното право.

Съгласно чл. 8, т. 2, буква "а" от конвенцията е дадена възможност пенсията да бъде изцяло или частично спряна докато заинтересуваният заема длъжност, за която задължително е осигурен. При това положение считаме, че чл. 50 от Закона за пенсиите е съобразен с изискванията на конвенцията. Ограниченията, предвидени в тази разпоредба, са свързани с получаване на определен доход и се отнасят за лица, които подлежат на осигуряване съгласно Кодекса на труда от 1951 г., Наредбата за общественото осигуряване на лицата,

упражняващи свободни професии или търговия или работещи без трудово правоотношение и други нормативни актове по общественото осигуряване. В Закона за пенсиите е възприет подходът вместо пенсията да бъде спирана, тя да се удържа от работодателя или данъчните органи с цел да може ефективно да се прилага разпоредбата, тъй като пенсионерите нямат задължението да уведомяват Националния осигурителен институт при започване на работа. Чл. 50 от Закона за пенсиите не ограничава правото на пенсионерите да им се определя възнаграждение в пълен размер съобразно извършваната работа, а само урежда начина за удържане на пенсиите им. Не се отнема и правото на пенсия, тъй като тя вече е отпусната и не се издава разпореждане за прекратяването ѝ. В случая се ограничават възможностите при определени условия и за определен период да се получава пенсията или част от нея, когато пенсионерът получава доходи от трудова дейност.

В чл. 2, т. 3, буква "h" от конвенцията също е предвидено, че всяка страна може да предвиди такива изключения, каквито намери за необходимо за осигуровката старост по отношение на някои категории лица - пенсионираните държавни чиновници, които изпълняват платена работа, и лицата, имащи личен доход, когато пенсията или личният доход са най-малко равни на предвидената в националното законодателство пенсия за старост.

С чл. 50 от Закона за пенсиите не се третираат различно пенсионерите, получаващи доходи от трудова дейност от тези, получаващи доходи от пенсия, ренти, дивиденди, лихви и други подобни доходи. Предвидената в Закона за пенсиите възраст за правото на пенсия за изслужено време и старост предполага, че след тази възраст лицата са нетрудоспособни и не могат да се издържат от доходите си от трудова дейност. Със започването на работа след пенсиониране това предположение се оборва от работещия пенсионер независимо от това какви са мотивите за извършването на трудовата дейност. При това положение разграничението не е в зависимост от имущественото състояние, както се твърди в искането на главния прокурор, а с оглед на обстоятелството, че определени лица и след пенсионирането са трудоспособни и реализират доходи от трудова дейност. Пенсията като осигурително плащане компенсира пропуснатия трудов доход поради нетрудоспособност. При положение че пенсионерите работят, компенсирането на пропуснатите доходи чрез

плащане на пенсиите в пълен размер не е необходимо. Отделен е въпросът, че ако няма ограничение за получаването на пенсията, в действителност ще се създадат неравни условия за постъпване на работа за пенсионерите и за останалите работници и служители - работодателите ще определят по-ниски заплати за пенсионерите, тъй като евентуалното получаване на пенсията в пълен размер ще компенсират разликата до действителната заплата, която се полага за работата, извършвана от работещия пенсионер. При положение, че с чл. 50 от Закона за пенсиите не се отнема правото на пенсия, считаме че не е нарушен чл. 6, ал. 2 от Конституцията на Република България. В българското законодателство съществуват множество разпоредби, които третираат различно лицата в зависимост от доходите им. Съгласно данъчните закони таблиците за облагане с данък общ доход са в различен процент в зависимост от получените възнаграждения, като съответно е въведен и необлагаем минимум

При разглеждането на делото следва да се има предвид, че действащата осигурителна система в България е разходно-покривна - пенсиите се изплащат от постъпващите осигурителни вноски на работещите, а не от натрупани суми по лични партии на пенсионери. Основен принцип на тази система е принципът на солидарността, като чрез осигурителните вноски, събирани от работещите трудоспособни лица, се изплащат пенсиите и обезщетенията на нетрудоспособните лица. Този начин на изплащане на пенсиите от Държавното обществено осигуряване е възприет още от края на XIX век по подобие на Германското обществено осигуряване и в основни линии не е променян.

Плащането на пенсиите от натрупаните вноски на осигуреното лице е характерно за капитално-покривната система, която не се прилага от българското Държавно обществено осигуряване.

Във връзка с изложеното моля да отхвърлите искането на главния прокурор на Република България за установяване противоконституционността на чл. 50 от Закона за пенсиите.

УПРАВИТЕЛ НА НОИ:

ЙМ/ЛА
IM-ST-KS

